

Fylkesmannen i Oppland

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 0811 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
Vår referanse 2012/372-0 732.0 TGH
Saksbehandler Therese Gjersøe Hole, tlf. 61 26 61 08

Dato 20.04.2012

Forslag til endringer i tobakkskadeloven - høringsuttalelse

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i tobakkskadeloven på høring. Endringene gjelder fortrinnsvis vern mot passiv røyking og det å begrense ungdommens tilgang til – og bruk av tobakk. Høringsfristen er 20.04.12.

Sammendrag

Fylkesmannen i Oppland er positiv til mange av endringsforslagene i tobakkskadeloven. Dagens lovgivning gir publikum beskyttelse mot passiv røyking på de fleste steder. Helseskader forårsaket av passiv røyking er vel dokumenterte. Vi støtter derfor departementets forslag om utvidet røykfrihet på arenaer som arbeidsplasser, barnehager og skoler, samt på serveringssteder og på avgrensede uteområder for allmennheten. Vi mener også at tidlig intervensjon og holdningsskapende arbeid er vel så viktig som regelstyring og sanksjoner når det gjelder å begrense bruk av tobakk. Tilgjengelige lavterskeltilbud og gode forebyggende tiltak via helsestasjon, barnehager, skoler og frisklivssentraler er viktige virkemidler i det tobakksforebyggende arbeidet.

Generelt

Selv om det stadig er færre som røyker daglig, er tiltak for å redusere bruken av tobakk og passiv røyking meget viktige. Det helsemessige skadeomfanget av aktiv og passiv røyking er godt dokumentert. Barn og unges vern mot passiv røyking er spesielt vektlagt i endringsforslaget til tobakkskadeloven. Ny folkehelselov fremmer en offensiv satsing på et samfunnsrettet folkehelsearbeid. Dette innebærer blant annet å beskytte befolkningen mot helseskadelige påvirkningsfaktorer, noe som tobakksbruk og ufrivillig eksponering av tobakksrøyk må anses å være.

Kapittel 2.3 - om sosiale helseforskjeller

Røyking er den enkeltfaktoren som har størst betydning for folkehelsen samtidig som røyking er den livsstilsfaktoren hvor de sosiale forskjellene er tydeligst. Forekomst av tobakksbruk er størst i den delen av befolkningen med lav sosioøkonomisk status. Denne gruppen har også dokumentert lavere levealder og dårligere score på en rekke parametere på levevaneområdet. Det er i denne gruppen spesielt viktig å forebygge negativ helseatferd fra tidlig alder. I høringsnotatet foreslås det å begrense tilgang til tobakk og utvide omfanget av røykfrie arenaer gjennom endringer i regelverket. Vi mener ytterligere restriksjoner for tobakksbruk kan virke stigmatiserende for en allerede utsatt gruppe. Bruk av tobakk er et personlig valg og endringer på levevaneområdet må være styrt av egen motivasjon. Vi har større tro på tidlig intervensjon og god helseopplysning til alle deler av befolkningen når det gjelder tobakksbruk. Her blir helsestasjoner, tannhelsetjenesten, skoler, frisklivssentraler og arbeidsplasser viktige aktører da man her kan nå ut til store deler av befolkningen – også utsatte grupper.

Kapittel 4 – tobakksfrie arenaer og vern mot passiv røyking

Kunnskapen om helsefarene ved passiv røyking har økt betraktelig de siste årene, og vi vet i dag at det ikke finnes noen nedre sikker grense for eksponering av tobakksrøyk og at det heller ikke finnes noen ventilasjonssystemer som fjerner alle de helseskadelige partiklene fra tobakksrøyk. Det er i dag bred internasjonal enighet om at kun helt røykfrie miljøer effektivt beskytter mot passiv røyking. Fylkesmannen støtter departementets endringsforslag med totalt røykeforbud i arbeidslokaler og

lokaler hvor allmennheten har adgang. Røykeforbud på serveringssteder er omdiskutert, men vi mener at hensyn til ufrivillig eksponering av tobakksrøyk bør veie tyngst. Selv om tobakkskadeloven i utgangspunktet ikke regulerer røyking utendørs eller i privat sfære, mener vi at flere utendørsarenaer bør være røykfrie. Dette kan være å forby røyking innen et avgrenset område på holdeplasser, gågater, inngangspartier for offentlige bygg og parker/ uteområder for allmennheten. Vi mener at hensyn til ikke-røkere, barn og unge bør gå foran hensyn til røkere. Dette er også i tråd med i *ny folkehelselov (§ 1 og kap.3) og forskrift om miljørettet helsevern.*

Kapittel 4.3 – om røyking på arbeidsplassen

I et folkehelseperspektiv bør tobakksfri arbeidstid og røykeforbud på arbeidsplassen være selvsagt. Arbeidstakere på institusjoner eller innen hjemmebaserte tjenester kan i noen grad være utsatt for passiv røyking på jobben i hjem der det røykes. Det er viktig at hensyn til arbeidstakere ivretas i forhold til uønsket eksponering for tobakksrøyk. Arbeidsgivers plikt til å tilrettelegge forholdene slik at hensynet til arbeidstakeren ivretas på best mulig måte, må være tydelig i lov og forskrift. Arbeidsplasser – spesielt innen helse-, omsorg og oppvekstsektor bør fremme god folkehelse og være aktive pådrivere og gode rollemodeller i forhold til å begrense bruk av tobakk. Vi støtter departementets forslag med ikke å lovfeste et påbud om tobakksfri arbeidstid, men at ansatte ved barnehager, skoler og enkelte arbeidsplasser har et særskilt ansvar som rollemodeller for barn, unge og pasienter/brukere når det gjelder å begrense bruk av tobakk.

Kapittel 4.4 og 4.5 – om røykfrie skoler og barnehager

Skoler og barnehager er viktige hverdagsarenaer i barn og unges liv. Her når man alle barn på tvers av sosiale skillelinjer. Det er viktig at barn opplever en mest mulig tobakksfri oppvekst. Barnehagene er en sentral arena i de aller fleste barns liv før skolestart, og barnehageansatte er således med på å påvirke barns holdninger til tobakksbruk fra en tidlig fase. Skolen og barnehagen er derfor sentrale arenaer i utviklingen av atferd og holdninger og lærerne/personalet er viktige rollemodeller for barn og unge. Vi støtter departementets forslag om å lovregulere påbud om tobakksfri skoletid for alle elever til og med videregående skole. Det vil si at det ikke er tillatt å bruke tobakk i løpet av skoledagen, samt forbud mot all tobakksbruk på skolens områder. Vi støtter også departementet forslag om at alle barnehagers uteområder skal være røykfrie.

Oppsummering

Fylkesmannen i Oppland er positiv til mange av endringsforslagene i tobakkskadeloven. Dagens lovgivning gir publikum beskyttelse mot passiv røyking på de fleste steder. Helseskader forårsaket av passiv røyking er vel dokumenterte. Spesielt viktig er hensynet til barn og unge og verne de mot passiv røyking. Innfører man flere røykfrie arenaer inkludert serveringssteder, vil dette resultere i en rekke viktige helsemessige gevinster og flere leveår med god helse. Vi mener at tidlig intervensjon og holdningsskapende arbeid er vel så viktig som regelstyring og sanksjoner når det gjelder å begrense bruk av tobakk. Tilgjengelige lavterskeltilbud og gode forebyggende tiltak via helsestasjon, barnehager, skoler og frisklivssentraer viktige virkemidler for å kunne begrense bruk av tobakk.

Kristin Hille Valla

Hans Tomter
Fylkeslege / avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.